U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **D. N. N.**, zast. Mgr. Tomášem Verčimákem, advokátem se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2020, č. j. OAM-286/ZA-ZA11-HA13-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 4. 2021, č. j. 60 Az 45/2020 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň rozhodl, že mu nelze pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu udělit doplňkovou ochranu.

[2] Žalobu proti napadenému správnímu rozhodnutí Krajský soud v Plzni zamítl. Poukázal na skutečnost, že žalobce se na území České republiky dopustil trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, přičemž tento čin bylo možné označit jako „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí při posuzování existence „vážného zločinu“ zohlednil nejen kategorizaci spáchaného trestného činu jako zvlášť závažného zločinu podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ale i to, že šlo o úmyslný trestný čin spáchaný ve značném rozsahu za účelem materiálního prospěchu, a poukázal i na vysokou sazbu trestu odnětí svobody a další důvody. Posouzení bylo dle soudu dostatečně individualizováno a odůvodnění rozhodnutí bylo logicky konzistentní. Připomenul k tomu zejména závěry odůvodnění rozsudku Nejvyššího

správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28. Poukázal i na skutečnost, že žalobce požádal o azyl zejména z důvodu legalizace pobytu na území České republiky a také z důvodu, že zde má rodinu. I k této otázce poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, přičemž neshledal pochybení žalovaného. Pobytovou situaci žalobce nelze řešit prostřednictvím zákona o azylu, neboť jeho ustanovení nemají suplovat pobytové řízení podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel se domníval, že jsou dány důvody přijatelnosti kasační stížnosti, neboť zde byla dána právní otázka, která byla v některých aspektech řešena rozdílně. Je dán také důvod pro zvážení judikatorního odklonu týkající se otázky aplikace principu *non-refoulement* ve věcech doplňkové ochrany ve vztahu k hrozícímu výkonu trestu smrti v zemi původu stěžovatele.

[5] Stěžovatel namítal, že ve správním řízení došlo k takovým procesním vadám, které měl zjistit již krajský soud a napadené rozhodnutí pro ně zrušit. Stěžovatel proto předně namítal částečnou nepřezkoumatelnost rozsudku. Již v žalobě (byť obecným způsobem) namítal, že žalovaný nedostatečně zohlednil skutkové okolnosti věci. Nesouhlasil s vypořádáním otázky aplikace § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný podle něj v napadeném rozhodnutí neuvedl, jakou váhu mělo podmíněné (předčasné) propuštění stěžovatele z výkonu trestu odnětí svobody a nezabýval se ani dřívějším životem stěžovatele před spácháním trestného činu; nebylo zřejmé ani to, jak se měla projevit vůdčí role stěžovatele a jaké následky mělo jeho jednání způsobit. Krajský soud přitom nemůže v tomto ohledu nahrazovat činnost žalovaného. Zdůraznil, že ne každý zvlášť závažný zločin ve smyslu trestního zákoníku lze automaticky hodnotit jako závažný nepolitický zločin podle zákona o azylu. Z rozhodnutí žalovaného nebylo hodnocení konkrétních skutkových okolností v jeho případě seznatelné, pročež pochybil i krajský soud, který v tomto ohledu napadené rozhodnutí žalovaného aproboval.

[6] Stěžovatel argumentoval tím, že žalovaný nezjistil všechny okolnosti daného případu. Bylo jeho povinností zjistit všechny okolnosti pro i proti aplikaci vylučující klauzule. Poukázal na to, že stěžovatel byl ve výkonu trestu odnětí svobody aktivně zapojen do pracovního procesu, což svědčí o určitém znovunabytí důvěry v převahu jeho pozitivních charakterových vlastností. Znovu poukázal na vypořádání otázky aplikace § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, situaci v zemi jeho původu a obavy z návratu. Podle jeho mínění nelze vyloučit, že v případě zásadního nepoměru mezi sazbami trestů zde a v zemi původu bude požadován dodatečný trest ve Vietnamu. Poukázal i na skutečnost, že Vietnam patří mezi země s nejpřísnějším postihem za trestné činy spojené s drogami a je zde používán i trest smrti. Není zaručen ani spravedlivý soudní proces. Zprávy, z nichž žalovaný při posouzení věci vycházel, minimálně naznačují, že mu v zemi původu hrozí uložení trestu smrti a jeho výkon;

nelze vyloučit, že nebude aplikována zásada *ne bis in idem*. Žalovaný podle něj z podkladů vytěžil neobjektivní poznatky, z nichž následně vycházel a zatížil tak své rozhodnutí vadou. Důvody stěžovatele nelze a priori považovat za snahu o legalizaci pobytu, ale lze je vnímat jako skutečnou a reálnou obavu z návratu do země původu. Ze skutkových okolností je podle něj zřejmý logický důvod pozdějšího podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu. K tomu poukázal i na judikaturu zdejšího soudu.

[7] Závěrem stěžovatel polemizoval s možností užití zásady *non-refoulement* v řízení o správním vyhoštění, přičemž konstatoval, že by se užití této zásady mělo uplatnit již v řízení o udělení mezinárodní ochrany a nikoli právě až v řízení o vyhoštění. V souladu s dikcí čl. 33 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků je namístě v konečném důsledku poměřovat míru rizika žadatele o mezinárodní ochranu vůči veřejným zájmům již v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Bylo by nelogické, aby k posouzení došlo až v řízení o správním vyhoštění, poté, co neúspěšný žadatel na území pobýval bez pobytového oprávnění. Mělo by být rovněž přihlédnuto k tomu, že se v případě pochybnosti v azylovém řízení postupuje ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž konstatoval, že své závěry o nemožnosti aplikace § 12 zákona o azylu podpořil potřebnými podklady. Poukázal i na skutečnost, že stěžovatel ani v žalobě neodůvodnil, proč by jím spáchaný trestný čin neměl být definován jako „vážný zločin“. K případnému dalšímu odsouzení stěžovatele v zemi původu odkázal na aktuální zprávy o této zemi. Krajský soud podle něj postupoval správně, pokud podanou žalobu zamítl jako nedůvodnou. Zabýval se všemi námitkami stěžovatele, přičemž odůvodnění rozsudku je přesvědčivé a není stiženo nepřezkoumatelností.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Následně se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.).

[10] Vymezením neurčitého právního pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (shodně již zmínka v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021 - 28). Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j.

8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39.

[11] Nejvyšší správní soud kasační stížnost přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to 1) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo 2) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu. V projednávané věci zdejší soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[12] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel přicestoval do České republiky poprvé v roce 2006 a pobýval zde na základě povolení k dlouhodobému pobytu. V roce 2014 byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi let nepodmíněně za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy (rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 7. 2014, č. j. 3 T 3/2014 - 878). Stěžovateli byl zároveň uložen trest vyhoštění v délce trvání 10 let. Stěžovatel byl z výkonu trestu podmíněně propuštěn dne 21. 4. 2020.

[13] Stěžovatel v žalobě i kasační stížnosti vyjádřil zejména svou obavu z návratu do země původu založenou na tom, že by mohl být postihnut za trestný čin, který spáchal v České republice a který zde byl již vykonán. Podle něj žalovaný (resp. následně i krajský soud) nedostatečně zvážil specifika dané věci.

[14] Nejvyšší správní soud se s ohledem na tvrzení nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí zabýval tím, jak se žalovaný a krajský soud vypořádali s tvrzením stěžovatele, že po návratu do Vietnamu opakovaně bude potrestán za činy, za něž byl potrestán v České republice. Žalovaný při posouzení věci vycházel ze zpráv o zemi původu a přihlédl ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo (včetně samotné výpovědi stěžovatele). Krajský soud v návaznosti na toto rozhodnutí posoudil individuální situaci stěžovatele a srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodnil, proč bylo namístě žalobu zamítnout. Napadený rozsudek v tomto ohledu odpovídá požadavkům na přezkoumatelnost plynoucím z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Krajský soud pro uvedené nepochybil.

[15] Nejvyšší správní soud dále zohlednil argumentaci stěžovatele týkající se jeho obav z ohrožení života v případě návratu do země původu. Zdejší soud v usnesení ze dne 6. 2. 2014, č. j. 9 Azs 27/2013 – 27, uvedl, že „*obavy vyjádřené žadatelem o mezinárodní ochranu často není možno objektivně jednoznačně prokázat či vyvrátit, ale pokud mají být uznány za relevantní, musí být podpořeny tvrzením či odkazy prokazujícími alespoň určitou míru pravděpodobnosti výskytu situace, které se žadatel obává. (...) Pokud v průběhu správního ani soudního řízení stěžovatel neuvedl kromě svých obav okolnosti svědčící o možnosti jeho opětovného potrestání, neodkázal například na existenci případu, kdy by byl ve Vietnamu odsouzen pachatel trestného činu spáchaného a odsouzeného v zahraničí, kde již vykonal i uložený trest, nelze tuto obavu považovat za existující či pravděpodobnou hrozbu újmy relevantní ve smyslu zákona o azylu*.“ (srov. k tomu

obdobně usnesení ze dne 23. 11. 2016, č. j. 6 Azs 139/2016 - 28). Stěžovatel své obavy uvedl ve správním řízení (resp. i následně v žalobě) velmi obecně, přičemž se jednalo pouze o jeho domněnky z možného uložení trestu smrti nebo i následného možného dalšího odsouzení za nevykonaný trest. Krajský soud o této otázce pečlivě uvážil na str. 6 a 7 napadeného rozsudku, přičemž neshledal argumentaci důvodnou. Nejvyšší správní soud na tomto místě odkazuje na ustálenou judikaturu, která obdobnou otázku obav z návratu do Vietnamu v případě předchozí drogové trestné činnosti vyhodnotila opakovaně, přičemž neshledal důvod se od ní ani v tomto případě odchýlit (srov. např. usnesení ze dne 25. 5. 2020, č. j. 10 Azs 367/2019 - 31, ze dne 22. 4. 2020, č. j. 6 Azs 11/2020 - 31, nebo ze dne 24. 6. 2021, č. j. 3 Azs 158/2020 - 36).

[16] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře zabýval opakovaně rovněž pojmem „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Zdůraznil, že je třeba, aby správní orgán vedle kvalifikace činu z hlediska terminologie vnitrostátního trestního práva posoudil závažnost činu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností, a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před předmětným činem nebo po něm (srov. rozsudky ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, nebo ze dne 3. 8. 2016, č. j. 3 Azs 82/2016 - 29). Žalovaný a v návaznosti na něj i krajský soud se těmito hledisky řídili, přičemž dospěli k závěru, že jednání stěžovatele lze jako „vážný zločin“ označit. Z jejich rozhodnutí je zřejmé, že nevycházeli pouze z kvalifikace tohoto skutku v trestním řízení, ale posoudili jej v návaznosti na konkrétní skutkové okolnosti dané věci (srov. k tomu dále např. usnesení ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 Azs 108/2018 - 28, nebo ze dne 3. 10. 2018, č. j. 1 Azs 225/2018 - 45).

[17] Uvedená ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu odpovídá na námitky uvedené v kasační stížnosti a zdejší soud neshledal ani žádná zásadní pochybení soudu, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Pouze pro úplnost zdejší soud k polemice se závěry judikatury Nejvyššího správního soudu ohledně užití zásady *non-refoulement* v závěru kasační stížnosti uvádí, že tuto polemiku nepovažoval za kasační námitku, neboť nesměřovala proti napadenému rozhodnutí žalovaného ani proti napadenému rozsudku. Jednalo se pouze o úvahy stěžovatele o obecných podmínkách uplatnění výše zmíněné zásady v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany a řízení o vyhoštění překračující rámec toho, co bylo namítáno obecně již v žalobě. Byť zástupce stěžovatele velmi precizně a široce rozvedl také ostatní původně velmi obecně namítané důvody uplatněné v žalobě, které zdejší soud jako námitky kasační stížnosti přijal, takto pojatá argumentace vykročila zcela mimo rámec původních žalobních důvodů.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že jsou naplněny podmínky § 104a s. ř. s., jak je již shora uvedeno. Kasační stížnost pro uvedené shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu